(ה) (כו) * **לֹא יַעֲרִכֶם הַיּוֹם אֶלָּא יִתֵּן** (כז) **כָּל אֶחָד לְבַדּוֹ:** ח נ**אֵין עוֹשִׂין לָהּ** (כח) * **חָלוּק אֶלָּא כּוֹרֵךְ עָלֶיהָ סְמַרְטוּט.** (כט) **וְאִם אֵין לוֹ, כּוֹרֵךְ עַל אֻצְבָּעוֹ דֶּרֶךְ מַלְבּוּשׁ, לְשִׁנּוּת מִדַּרְכּוֹ הוֹצָאָה בְּחֹל, וּמֵבִיא דַּרְכּוֹ** (ל) **חָצֵר אַחֶרֶת אֲפִלּוּ לֹא נִשְׁתַּתְּפוּ יַחַד:** ט ס**בִּזְמַן חַכְמֵי הַגְּמָרָא אִם לֹא הָיוּ רוֹחֲצִים אֶת הַיָּלְדָ לִפְנֵי הַמִּילָה וּלְאַחַר הַמִּילָה וּבְיוֹם שְׁלִישִׁי לַמִּילָה בְּמַיִם חַמִּין הָיָה מְסֻכָּן, לְפִיכָךְ נִזְקְקוּ לִכְתֹּב מִשְׁפָּטוֹ כְּשֶׁחָל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת, וְהָאִידָנָא** (לא) **לֹא נָהֲגוּ בְּרִחְיצָה כְּלָל, וְדֵינוֹ לִרְחֹץ בְּשַׁבָּת אִם רָצוּ כְּדִין רְחִיצַת כָּל אָדָם.** (לב) **הַגָּה:** (לב) **וּבְמִדִּינוֹת אֵלּוּ** (לג) **נוֹהֲגִים לְרָחְצוֹ לִפְנֵי הַמִּילָה בְּחַמִּין שֶׁהוּחַמּוּ מֵאֶתְמוֹל, וּלְאַחַר הַמִּילָה בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת.** וְכֵן אִם הָיָה יוֹם שְׁלִישִׁי לְמִילָתוֹ בְּשַׁבָּת, וְרוֹאִים שֶׁיֵּשׁ צָרֵךְ לְרָחְצוֹ, (לד) מְכִינִים חַמִּין מִבְּעוֹד יוֹם (ו) [ז] וְרוֹחֲצִים אוֹתוֹ בְּשַׁבָּת. וְכָל זֶה מִן הַסְּתָם, אֲבָל אִם רוֹאִים שֶׁיֵּשׁ לָחֹשׁ לְסַכָּנָה אִם לֹא יִרְחֲצוּ אוֹתוֹ אַחַר הַמִּילָה, בְּוַדַּאי מֻתָּר לְרָחְצוֹ (לה) **וּלְחַלֵּל עָלָיו שַׁבָּת,** מִידֵי דְּהָוֵי אַשְׁאָר חוֹלֶה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סַכָּנָה: י ע**אָדָם שֶׁלֹּא מָל מֵעוֹלָם** (ו) [ז] (לו) **לֹא יָמוּל**

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ט [ו] וְרוֹחֲצִים. עַיִן בְּאֵר הֵיטֵב, וְעַיִן בְּכֻנֶּסֶת יְחֶזְקֵאל סִימָן ט״ז בְּעִנְיַן נִשְׁפְּכוּ הַמַּיִם וּלְפִי דִּבְרֵי הָרוֹפְאִים צָרִיךְ הַתִּינוֹק פְּשׁוּט שֶׁיֵּשׁ לְהַזְהִיר עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, וּבְלֹא אֲמִירַת רוֹפְאִים כָּתְבוּ שֶׁאִם הָאֵינוֹ יְהוּדִי עָשָׂה מַעֲצָמוֹ מֻתָּר וְאִם אוֹמֵר לוֹ לַעֲשׂוֹת בְּשַׁבָּת יַעֲקֹב חֶלְקִי ג׳ סִימָן כ״ה שָׁאִם אֵין מוֹהֵל אַחֵר וְיוֹדֵעַ בָּעֶצְמוֹ שֶׁיָּכוֹל לָמוּל שָׁרִי. וּמֵה שֶׁכָּתַב בְּאֵר הֵיטֵב בִּשְׁנֵי מוֹהֲלִים כו׳, עַיִן בְּשַׁאֲגַת אֲרִיֵה סִימָן נ״ט שֶׁהָאֲרִיךְ וְדִעְתּוֹ שֶׁבְּשַׁבָּת אִסּוּר לְמוֹהֵל לְסַלֵּק יָדָיו מִשֶּׁהִתְחִיל לָמוּל עַד שֶׁיִּגְמֹר הַפְּרִיעָה, אֲבָל אִם אֵרַע שֶׁפָּלַק יָדָיו מֻתָּר גַּם לְאַחַר לְגָמְרוֹ וְשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב שָׁוִים בָּזֶה, עַיִן שָׁם. וּבְשׁוּת״ נוֹדַע בִּיהוּדָה מֵהַדּוּרָא תִּנְיָנָא סִימָן כ״ב כָּתַב שֶׁהוּא מֻחְמָר לְעַצְמוֹ, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, אֵינֶנִּי מְקַבֵּל לְהִיוֹת מוֹהֵל בְּשַׁבָּת מֻחְמֶרֶת שֶׁאֵינִי פּוֹרֵעַ אֶבֶל לְעַצְמִי אֲנִי מְחֻמָּר וְחַס וְשָׁלוֹם לְהוֹרוֹת לָאֲחֵרִים, וְהֵבִיא שָׁם דִּבְרֵי הַיָּם שֶׁל שְׁלֹמֹה יְכָמוֹת (פ״ח סוף ס״ ג) שֶׁמַּחְמִיר בָּזֶה, וְכָתַב לִדְחוֹת, וּמִפִּיהָ וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, וּפוֹק חֲזִי מָה עֲשָׂה דְּבַר בְּכָל מְדִינַת רוּסְיָא תָּמִיד הֵם שְׁנֵי מוֹהֲלִים זֶה חוֹתֵךְ וְזֶה פּוֹרֵעַ בֵּין בְּחֹל וּבֵין בְּשַׁבָּת, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְעַיִן בְּתְשׁוּבַת הָרַמ״א (סי׳ עז). וְעַיִן בְּאֶשֶׁל אַבְרָהָם שְׁכָּבָר מָל פַּעַם אַחַת בְּחֹל, נָאֶמַן וְאֵין צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָה. נָאֶמַן שְׁמוּאֵל סִימָן (י״ט) [ט׳]. וְעַיִן בְּיוֹרֶה סִימָן רס״ו (סי״ד) שֶׁלֹּא יְמוּלוּ שְׁנֵי מוֹהֲלִים מִילָה אַחַת בְּשַׁבָּת

בַּאֵר הַיטֵב

ז (ה) **לֹא יַעֲרִכֶם.** כָּתַב הַבַּיִת יוֹסֵף (ד״ה לא היה) דְּלִשְׁאָר חוֹלִים נַמִּי אָסוּר לְעָרֵב, עַיִן שָׁם: **ט** (ו) **וְרוֹחֲצִים.** וְלֹא יַשְׁרוּ סִדְרֵי דְּהָוֵי כְּבוּסִים, אוֹ יָשִׁים אֵינוֹ יְהוּדִי הַסָּדִין תּוֹךְ הַמַּיִם. וְאִם נִשְׁפְּכוּ הַחַמִּים, יֹאמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְהָבִיא מַיִם שֶׁהוּחַמּוּ בְּשַׁבָּת אֵינוֹ יְהוּדִי, וְלֹא יֹאמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְהַחֵם בְּשַׁבִּילוֹ. כָּתַב בֵּית יוֹסֵף בְּיוֹרֶה דֵּעָה (סוף) סִימָן (רס״ו) [רס״ח] (ד״ה ומ״ש בשם גאון) בְּשֵׁם הָרַשְׁבַּ״ץ (תשב״ץ ח״א סי׳ כא) דְּתִינוֹק שֶׁהָיָה חוֹלֶה וְלֹא נָמוֹל בִּזְמַנּוֹ וְנִתְרַפֵּא לֹא יִמּוֹל בְּיוֹם חֲמִישִׁי, דְּשָׁמָּא יִצְטָרְכוּ לְחַלֵּל שַׁבָּת בְּיוֹם שְׁלִישִׁי לְמִילָתוֹ, וְגַם בְּיוֹם שִׁשִּׁי נָהֲגוּ אִסּוּר, עַיִן שָׁם. וְעַיִן מַה שֶּׁכָּתְבוּ שָׁם הַשַּׁ״ךְ (סי׳ רסו ס״ק יח) וְהַט״ז (סי׳ רסב סק״ג), וְעַיִן מַה שֶּׁכָּתַב הַיָּד אַהֲרֹן (הגה״ט), וְעַיִן בְּכֻנֶּסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט). וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק״ט) וְלִי נִרְאֶה דִּבְזְמַן הַזֶּה שֶׁאֵין רוֹחֲצִין אוֹתוֹ לֵיקֵא לְמִיחַשׁ לָזֶה, דְּלֹא שְׁכִיחַ כְּלָל שֶׁיִּחְלְלוּ עָלָיו שַׁבָּת, לְכָךְ אֵין לְהִתְרַשֵּׁל בִּדְבַר מִצְוָה, עַיִן שָׁם: י (ז) **לֹא יָמוּל.** וְנִרְאֶה לִי דְּהוּא הַדִּין אִם מָל וְלֹא פָּרַע מֵעוֹלָם אָסוּר לִפְרֹעַ בְּשַׁבָּת וְטַעַם אֶחָד לָהֶם, מַגֵּן אַבְרָהָם (סק״י), וְעַיִן בְּתְשׁוּבַת חוֹת יָאִיר סִימָן קנ״ח. מוֹהֵל שֶׁבָּא לָמוּל בְּשַׁבָּת וְאָמַר שֶׁלֹּא יָמוּלוּ שְׁנֵי מוֹהֲלִים מִילָה אַחַת בְּשַׁבָּת

בֵּאוּר הַלָּכָה

כְּתַב סוֹפֵר (סי׳ מט) **דְּהֵיינוּ דַּוְקָא בְּדַלְיָכָא מוֹהֵל אַחֵר, אֲבָל אִם אִיכָּא מוֹהֵל אַחֵר שֶׁיֵּשׁ לוֹ סַכִּין מֻתְקָן, הֲגַם שֶׁאֵין רְצוֹנוֹ לְהַשְׁאִילוֹ אֵין לְהַתִּיר, וַאֲפִלּוּ בְּדַלְיָכָא מוֹהֵל אַחֵר רַב הַפּוֹסְקִים סְבִירָא לְהוּ דְּאָסוּר עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, מִכָּל מָקוֹם כְּבָר הוֹרָה הַמְּגֵן אַבְרָהָם, אֲבָל בְּתִנְאֵי שֶׁהָיָה מֻאְתָּמוֹל הַסַּכִּין מֻתְקָן, אֲבָל אִם פָּשַׁע וְלֹא הִכִּין מֵאְתָּמוֹל גַּם הַמְּגֵן אַבְרָהָם בְּעַצְמוֹ אֵינוֹ מֵתִיר לְתַקֵּן הַסַּכִּין עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי. וּלְעִנְיַן לְהַעֲבִיר דֶּרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים שָׁרֵי אֲפִלּוּ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים דְּאוֹרַיְיתָא כְּשֶׁלֹּא פָּשַׁע, וּלְהָבִיא דֶּרֶךְ כַּרְמְלִית דְּרַבָּנָן אֲפִלּוּ הוּא פָּשַׁע שֶׁלֹּא הֵבִיא מֵאְתָּמוֹל לַמָּקוֹם הָרָאוּי, שָׁרֵי עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי לִכְלֵי עַלְמָא, עַיִן שָׁם בְּאֵרִיכוּת:**

ז * לֹא יַעֲרִכֶם הַיּוֹם וְכוּ׳. עַיִן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק כו-כז), וְהִנֵּה כָּל זֶה הוֹאִיל לְדַעַת הַבַּיִת יוֹסֵף דְּפָסַק כְּתַנָּא קַמָּא (קלד.), אוּלָם לֹא בְּרִירָא דָּבָר זֶה כָּל כָּךְ, דְּהִנֵּה בְּאוּר זָרוֹעַ (ח״ב סי׳ קו) וּבְמַאֲירִי (קלד. ד״ה דברים) וּבְרַ״ן (נג. ד״ה מהלקטין) וּבְמַגִּיד מִשְׁנֶה פָּרָק ב׳ מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת דִּין י׳ מִשְׁמַע דְּדַעְתָּם לִפְסֹק כְּרַבִּי מֵאִיר. אָכֵן בְּרַשְׁבָּ״א (קכט. ד״ה וכתב הרמב״ן) וְרַמְבַּ״ן (תורת האדם שער המיחוש) מוּכָח שֶׁדַּעְתָּם דַּהֲלָכָה כְּתַנָּא קַמָּא, וְכֵן נִרְאֶה לְעִנְיוּת דַּעְתִּי שָׁזֶּה הוּא דַּעַת הָרִי״ף (נב:) וְהָרֹא״ש (פ״י סי׳ ב), מִדְּהִעְתִּיקוּ הַמִּשְׁנָה (קלג.) דְּנוֹתֵן זֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְזֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ כְּצוּרָתָהּ, וְלֹא הֶעְתִּיקוּ עַל זֶה מַה שֶּׁתִּרְצוּ שָׁם בַּגְּמָרָא (קלד.) דְּהֵיינוּ בְּלֹא לֵיקֵא, מַשְׁמַע דִּסְבִירָא לְהוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַבַּיִת יוֹסֵף דְּזֶהוּ דַּוְקָא לְרַבִּי מֵאִיר דִּבְשָׁאר חוֹלֶה אָסוּר עֲרוּב, גַּם כֵּן מַתָּר עֲרוּב בְּלֹא לֵיקֵא, מַה שֶּׁאֵין כֵּן לְרַבָּנָן דִּבְשָׁאר חוֹלֶה אָסוּר עֲרוּב, גַּם לְעִנְיַן מִילָה אָסוּר עֲרוּב לְגַמְרֵי וְנִשְׁאֲרָה הַמִּשְׁנָה כְּצוּרָתָהּ [וְקָצַת צָרִיךְ עִיּוּן עַל הַמַּגִּיד מִשְׁנָה שֶׁכָּתַב בְּהַפּוּךְ זֶה עַל הַהֲלָכוֹת]. אֲמְנָם עַל יְדֵי שִׁנּוּי לִכְלֵי עַלְמָא שָׁרֵי, עַיִן שָׁם בְּמַגִּיד מִשְׁנָה שֶׁכָּתַב בְּהַפּוּךְ זֶה עַל הַהֲלָכוֹת.

ח * חָלוּק. עַיִן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק כח), **וְהוּא מִדְּשַׁ״י** (קלג. ד״ה חלוק) **וְהָעִתִּיקוּ בְּמַגֵּן אַבְרָהָם** (סק״ז), **וּלְפִי זֶה אֵינוֹ בִּכְלַל סַכָּנָה בְּחִסָּרוֹן הַחָלוּק, רַק שֶׁיִּצְטָרֵךְ עַל יְדֵי זֶה לְמוּלוֹ פַּעַם שֵׁנִית מִדִּרַבָּנָן. אֲבָל מִדִּשְׁבָ״א** (קלד: ד״ה אבל) **וּשְׁאָרֵי רִאשׁוֹנִים מִשְׁמַע דְּהוּא בִּכְלַל סַכָּנָה. [ב]וְנִפְקָא מִנָּה מִזֶּה לְאַחַר הַמִּילָה אִם מֻתָּר לְהַבִּיאוֹ דֶּרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים כְּשֶׁאֵין לוֹ עֵצָה אַחֶרֶת:**

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(כו) לֹא יַעֲרִכֶם וְכוּ׳ אֶלָּא וְכוּ׳. פֵּרוּשׁ דְּאָסוּר לְעָרְבָם בִּקְעָרָה, אֶלָּא נוֹתְנִים זֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ עַל מְקוֹם הַמַּכָּה וְזֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ עַל מְקוֹם הַמַּכָּה. וְעוֹד יֵשׁ לְפָרֵשׁ דְּתַרְוַיְיהוּ בִּקְעָרָה אֶלָּא דְּנוֹתְנִים זֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְלֹא יְעָרְבֵם בְּיָדָיו אֶלָּא אִם יִתְעָרְבוּ יִתְעָרְבוּ [כֵּן מוּכָח מִמְּאִירִי (קלג. ד״ה המשנה הב׳)]. וְעַיִן בְּאוּר הֲלָכָה (ד״ה לא יערבם): **(כז) כָּל אֶחָד לְבַדּוֹ.** כָּתַב בֵּית יוֹסֵף (ד״ה לא היה) דְּלִשְׁאָר חוֹלִים נַמִּי אָסוּר לְעָרֵב וְעַיִן בְּבְאוּר הֲלָכָה (שם) דְּעַל יְדֵי שִׁנּוּי לִכְלֵי עַלְמָא שָׁרֵי: **ח (כח) חָלוּק.** כְּעֵין כִּיס דְּחוּק שֶׁעוֹשִׂים וּמְכַסִּים רֹאשׁ הַגִּיד עַד הָעֲטָרָה וְקוֹשֵׁר שָׁם שֶׁלֹּא יֵחָזֵר הָעוֹר לְכִסּוּת הַגִּיד: **(כט) וְאִם וְכוּ׳.** אֲפִלּוּ נוֹדַע זֶה קֹדֶם הַמִּילָה אֵין הוֹחִין הַמִּילָה מִפְּנֵי זֶה [כֵּן מַשְׁמַע בְּיוֹרֶה דֵּעָה רס״ו (ס״ד) בְּהַגָּהָ״א, עַיִן שָׁם]: **(ל) חָצֵר אַחֶרֶת.** אֲבָל דֶּרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים אָסוּר כַּיָּיִן שֶׁאֵינוֹ דֶּרֶךְ מַלְבּוּשׁ מַמָּשׁ. [א]וְדֶרֶךְ כַּרְמְלִית מִצְדַּד הָאַלְיָה רַבָּה (סק״ח) לְהַתִּיר, עַיִן שָׁם: **ט (לא) לֹא נָהֲגוּ.** דְּנִשְׁתַּנּוּ הַטְּבָעִים: **(לב) וּבְמִדִּינוֹת אֵלּוּ.** כְּלוֹמַר דִּבְמָקוֹמוֹתֵינוּ אַף כִּי אֵין הַוָּלָד מְסֻכָּן כָּל כָּךְ כְּמוֹ בֵּימֵיהֶם, אָכֵן עַל כָּל פָּנִים צָרִךְ גְּדוֹל יֵשׁ בַּדָּבָר, לְפִיכָךְ עַל רְחִיצָה שֶׁקֹּדֶם הַמִּילָה הִנִּיחוּ עַל דִּינָא דְּגָמָרָא, שֶׁמֻּתָּר לָרָחוּץ (יט) בְּחַמִּין שֶׁהוּחַמּוּ מֵאֶתְמוֹל, וּלְאַחַר הַמִּילָה אֵין קְפִידָא אִם יַמְתִּינוּ עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת: **(לג) נוֹהֲגִים לָרָחוּץ.** וְיִזָּהֵר (כ) שֶׁלֹּא יַשְׁרֶה סָדִין בְּמַיִם דְּשָׁרְיָתוֹ הִיא כְּבוּסוֹ, [ג]וְעַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי (כא) אֲפִלּוּ שֶׁיֵּשׁ לְהַקֵּל, וְגַם יִזָּהֵר מִסְּחִיטַת הַסָּדִין. וְאִם נִשְׁפַּךְ הַחַמִּין יָכוֹל לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְהָבִיא מַיִם שֶׁהוּחַמּוּ בְּשִׁבִּיל אֵינוֹ יְהוּדִי, אֲבָל לֹא יֹאמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְהַחֵם בְּעַצְמוֹ: י (לו) **לֹא יָמוּל.** דְּחִישִׁינַן שֶׁמָּא יְקַלְקֵל וְנִמְצָא אוֹסֵר הַשַּׁ״ךְ (ח״א סי׳ כא) לְמוּלוֹ בְּיוֹם חֲמִישִׁי דְּשָׁמָּא עָלָיו בְּיוֹם שְׁלִישִׁי לְמִילָתוֹ. אֲבָל הַשַּׁ״ךְ בְּיוֹרֶה דֵּעָה סוֹף סִימָן רס״ו וְהַמְּגֵן אַבְרָהָם (סק״ט) מַתִּירִין, וְכֵן הַסְּכִים הָאַלְיָה רַבָּה (סק״י) לְהַתִּיר, וְאֵין מַחְמִיצִין אֶת הַמְּצוָה: **(לד) מְכִינִים חַמִּין וְכוּ׳.** מַשְׁמַע דְּאִם לֹא הֵכִינוּ אָסוּר לְהַחֵם עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי, דְּאֵין מַחֲזִיקִין אוֹתוֹ בִּסְתָמָא לְחוֹלֶה רַק לְמִצְטָעֵר קְצָת, (כב) אַף אִם הָרוֹפֵא אוֹמֵר שֶׁצָּרִיךְ בְּוַדַּאי אֵין לְהַחְמִיר בָּזֶה: **(לה) וּלְחַלֵּל עָלָיו שַׁבָּת.** הֵינוּ אֲפִלּוּ לְהַחֵם בְּעַצְמוֹ: י (לו) **לֹא יָמוּל.** דְּחִישִׁינַן שֶׁמָּא יְקַלְקֵל וְנִמְצָא

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וכן בשו״ע הרב (ס״ט) התיר להביאו דרך כרמלית ע״י שינוי. **ב]** ובשו״ע הרב (ס״ט) משמע שהטעם שלא יקלקל המילה בלבד ולא משום סכנה. **ג]** ובשו״ע הרב התיר ע״י נכרי, דפסיק רישיה מותר בנכרי כשאינו מתכוין.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(לז) **בְּשַׁבָּת,** אֲבָל אִם מָל כְּבָר פַּעַם אַחַת (לח) מֻתָּר לָמוּל בְּשַׁבָּת (לט) **אֲפִלּוּ אִם הוּא אֲבִי הַבֵּן.** הַגָּהוֹת: וְעַיֵּן עוֹד דִּינֵי מִילָה בְּטוּר יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רס״ו:

שלב שֶׁלֹּא לְיַלֵּד הַבְּהֵמָה בְּשַׁבָּת. וּבוֹ ד׳ סְעִיפִים:

א (ס) (א) * [א]**אֵין מְיַלְּדִין** אֶת הַבְּהֵמָה בְּשַׁבָּת: **ב** [ב]אֵין (ב) מְפַרְכְּסִין לַבְּהֵמָה גִּלְדֵי מַכָּה וְלֹא סָכִין (ג) אוֹתָהּ בְּשֶׁמֶן, וְהָנֵי מִלֵּי (ד) בִּגְמַר מַכָּה דְּלֵיכָּא אֶלָּא מִשּׁוּם תַּעֲנוּג, אֲבָל בִּתְחִלַּת מַכָּה דְּאִיכָּא צַעֲרָא, שָׁרֵי: **ג** [ג]אִם אָכְלָה כַּרְשִׁינִין הַרְבֵּה וּמִצְטַעֶרֶת, (ג) (ה) יָכוֹל לַהֲרִיצָהּ בְּחָצֵר (ו) כְּדֵי שֶׁתִּיגַע וְתִתְרַפֵּא: **ד** [ד]אִם אֲחָזָהּ דָּם, (ז) יָכוֹל לְהַעֲמִידָהּ בְּמַיִם כְּדֵי (ג) שֶׁתִּצְטַנֵּן, (ח) * [ה]וְאִם הוּא סָפֵק שֶׁאִם לֹא יַקִּיזוּ לָהּ דָּם (ט) תָּמוּת, מֻתָּר לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְהַקִּיזָהּ:

א שַׁבָּת קכ״ח (ע״ב) משְׁנָה. ב שָׁם נ״ג (ע״ב) בְּרַיְתָא וּגְמָרָא. ג שָׁם בְּרַיְתָא וּכְרַבִּי יאשִׁיָּה. ד וְלֹא כְּהָהִיא בְּרַיְתָא שָׁם אֶלָּא כְּרַבִּי יאשִׁיָּה, הָרִי״ף (כד:) וְהָרא״ש (פ״ה סי׳ ג). ה מָרְדְּכַי שָׁם (פ״ה סי׳ שמ).

בְּאֵר הַיטֵב

שָׁזֶה יָמוּל וָזֶה יִפְרַע, אֶלָּא הַמָּל הוּא עַצְמוֹ יִפְרַע, וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַב שָׁם הַט״ז בְּסָעִיף קָטָן י״א. וְנוֹהֲגִין כְּפִסְקָא הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ, וְעַיֵּן דְּבָר שְׁמוּאֵל סִימָן ס״ד:

א (ס) **אֵין מְיַלְּדִין.** אֲפִלּוּ לְמַעֲדָה אָסוּר. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א), וְעַיֵּן ט״ז (סק״א):

ג (ג) **יָכוֹל.** דְּבִרְפוּאַת בְּהֵמָה אֵין אָדָם בָּהוּל שֶׁיָּבֹא לִידֵי שְׁחִיקַת סַמָּנִים. ט״ז (סק״ב):

ד (ג) **שֶׁתִּצְטַנֵּן.** עַיֵּן בַּ״ח (ס״ב):

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

וּכְמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק״ו) בְּאוֹרַח מחוּצָה לָאָרֶץ שֶׁנִּמְצָא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּעֵת שֵׁשִׁי מִילָה בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי שֶׁל גְּלִיּוֹת, וּבְנִחְפָּה בְּכֶסֶף (אר״ח סי׳ ה) כָּתַב שֶׁהָאוֹרַח שֶׁאָצְלוֹ יוֹם טוֹב אָסוּר לָמוּל כְּשֵׁשִׁי בֶּן עִיר שֶׁאָצְלוֹ הוּא יוֹם חל, וּבְכִסֵּה יְהוּדָה מַתִּיר, עַיֵּן שָׁם. וּבְעִנְיַן מִילָה שֶׁלֹּא בִּזְמַנָּהּ בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי שֶׁל גְּלִיּוֹת עַיֵּן בְּנוֹדָע בִּיהוּדָה (מהדו״ק או״ח סימָן ל׳, ויבֹאר אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם בְּהִלְכוֹת יוֹם טוֹב (סי׳ תצו סק״ח). וְעַיֵּן בְּתִפְאֶרֶת צְבִי סִימָן ד׳ כָּתַב גַּם כֵּן לְהַתִּיר בָּזֶה שְׁנֵיהֶם נַעֲשֶׂה יוֹתֵר זְהִירוּת וּזְרִיזוּת שֶׁהַחוֹתֵךְ מִתְעַכֵּב בְּהַנָּחַת הַסַּכִּין וְכַדּוֹמֶה כוּ׳ וּכְהָאי גַּוְנָא הִתִּירוּ בְּקָצִירַת כו׳, עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מְחֻלָּל שַׁבָּת שֶׁלֹּא בְּמָקוֹם מִצְוָה, (כג) וְהוּא הַדִּין אִם לֹא פָּרַע מֵעוֹלָם, אָסוּר לְפָרֵעַ בְּשַׁבָּת גַּם כֵּן מִטַּעַם זֶה. מוֹהֵל שֶׁבָּא וְאָמַר שֶׁכְּבָר מָל פַּעַם אַחַת בְּחֹל נֶאֱמָן וְאֵין צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָיָה. בְּיוֹרֶה דֵּעָה סוֹף סִימָן רס״ו כָּתַב בְּהַגָּהָ״ה שֶׁטּוֹב לְהַחְמִיר לְכַתְּחִלָּה שֶׁלֹּא יָמוּלוּ שְׁנֵי מוֹהֲלִין מִילָה אַחַת בְּשַׁבָּת שֶׁזֶּה יָמוּל וְזֶה יִפְרַע, אֶלָּא הַמָּל הוּא עַצְמוֹ יִפְרַע. אֲבָל הַרְבֵּה (כד) אַחֲרוֹנִים כָּתְבוּ שֶׁיֵּשׁ לְהָקֵל בָּזֶה, וְכֵן הַמִּנְהָג בְּכָל מְדִינַת פּוֹלִין תָּמִיד הֵם שְׁנֵי מוֹהֲלִים זֶה חוֹתֵךְ וְזֶה פּוֹרֵעַ בֵּין בְּחֹל וּבֵין בְּשַׁבָּת. וּבְחָכְמַת אָדָם כְּלָל קפ״ט (סל״ו) כָּתַב דְּעַל כָּל פָּנִים לֹא יְכַבֵּד שְׁלֹשָׁה בְּנֵי אָדָם, אֶלָּא הַפּוֹרֵעַ יִהְיֶה הַמּוֹצִץ. אֲבָל בִּישׁוּעוֹת יַעֲקֹב (סק״א, ע״י״ש) דָּחָה זֶה וְכָתַב דְּהַמְצִיצָה יָכוֹל לִהְיוֹת בְּאַחֵר דְּהוּא עִנְיָן בִּפְנֵי עַצְמוֹ: **(לז) בְּשַׁבָּת.** וּלְעִנְיַן יוֹם טוֹב, אִם הוּא יוֹם טוֹב שֵׁנִי (כה) שֶׁל גְּלִיּוֹת בְּנִדְאֵי יֵשׁ לְהָקֵל, וּבְיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן (כו) יֵשׁ דֵּעוֹת בֵּין הָאַחֲרוֹנִים. (כז) אַךְ אִם הוּא יוֹדֵעַ בְּעַצְמוֹ שֶׁיָּכוֹל לָמוּל וְאֵין מוֹהֵל אַחֵר, בְּנִדְאֵי אֵין לְהַחְמִיר: **(לח) מֻתָּר לָמוּל בְּשַׁבָּת.** וַאֲפִלּוּ (כח) אִיכָּא אַחֵר דָּמֵל זְמַנִּין טוֹבָא: **(לט) אֲפִלּוּ וְכוּ׳.** פֵּרוּשׁ, לְאֲפוּקֵי מִמַּאן דְּסָבִירָא לֵיהּ דְּאָב בְּעַצְמוֹ לֹא יָמוּל בְּשַׁבָּת הֵיכָא דְּאִיכָּא אַחֲרִינָא, מִשּׁוּם דִּלְגַבֵּי דִּידֵיהּ הֲוֵי פְּסִיק רֵישָׁא דְּנִיחָא לֵיהּ שֶׁהֲרֵי הוּא מְתַקֵּן אֶת בְּנוֹ, קָא מַשְׁמַע לָן דְּלֹא אָמְרִינַן הָכִי, דְּגַם לְגַבֵּי אַחֲרִינָא פְּסִיק רֵישָׁא דְּנִיחָא לֵיהּ הוּא, שֶׁהֲרֵי הוּא רוֹצֶה לְמוּלוֹ וְלָזֶה קָאָתֵי, וַאֲפִלּוּ הָכִי הִתִּירָה הַתּוֹרָה [תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי׳ רסה)]:

א (א) **אֵין מְיַלְּדִין וְכוּ׳.** פֵּרוּשׁ (ס) לְמִשְׁנֶה דְּלְעֵיל, דְּאִיכָּא טִרְחָא יְתֵירָא. (ב) וְעַיֵּן בָּאַחֲרוֹנִים שֶׁהִסְכִּימוּ דְּאַף לְסַעֲדָהּ [הַיְינוּ שֶׁאוֹחֵז הַוָּלָד שֶׁלֹּא יִפֹּל לָאָרֶץ וְנוֹתֵן לוֹ דַּד לְתוֹךְ פִּיו] אָסוּר בְּשַׁבָּת, וְכֵן כָּל צָרְכֵי לֵידָה הַמְבֹאָר בְּסִימָן תקכ״ג (סעיפים ג-ד) עַיֵּן שָׁם:

ב (ב) **מְפַרְכְּסִין.** פֵּרוּשׁ (ג) לְהָסִיר אֶת הַגֶּלֶד: (ג) **אוֹתָהּ.** אֶת הַמַּכָּה: (ד) **בִּגְמַר מַכָּה.** שֶׁנִּתְרַפְּאָה הַמַּכָּה, וְעַל כֵּן אֵין לְטָרֵחַ בְּשִׁבְיל בְּהֵמָה כְּדֵי לְעַנְּגָהּ: **ג** (ה) **יָכוֹל לַהֲרִיצָהּ וְכוּ׳.** דְּאַף עַל גַּב דְּזֶהוּ רְפוּאָה וּבִרְפוּאָה לְאָדָם גָּזְרוּ מִשּׁוּם שְׁחִיקַת סַמָּנִים, בִּרְפוּאַת בְּהֵמָתוֹ (ז) אֵין אָדָם בָּהוּל כָּל כָּךְ שֶׁיָּבוֹא לִשְׁחֹק סַמָּנִים. (ה) וְהוּא הַדִּין אִם הִיא קְרוֹבָה לְמִיתָה מֵחֲמַת זֶה דְּאָז בְּנִדְאֵי בָּהוּל, אֲפִלּוּ הָכִי מֻתָּר לְהֵיכָא דְּאִיכָּא אַחֲרִינָא וּכְדִלְקַמָּיהּ בְּסָעִיף ד׳: (ו) **כְּדֵי שֶׁתִּיגַע.** אֲבָל אָסוּר לַעֲשׂוֹת בְּשִׁבְילָהּ שׁוּם מְלָאכָה דְּאִינְהִי הִיא מֻתָּר, וְעַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי מֻתָּר לַעֲשׂוֹת (ו) כְּשֶׁהַבְּהֵמָה חוֹלָה [חַיֵּי אָדָם (ח״ב כלל נט ס״א)]: **ד** (ז) **יָכוֹל לְהַעֲמִידָהּ.** הַכֹּל כַּנַּ״ל בְּסָעִיף קָטָן ה׳: (ח) **וְאִם הוּא סָפֵק וְכוּ׳.** דְּמִתּוֹךְ שֶׁאָדָם בָּהוּל עַל מָמוֹנוֹ אִי לֹא שְׁרִית לֵיהּ אָתֵי לְמֶעְבַּד בְּעַצְמוֹ אִסּוּרָא דְּאוֹרָיְיתָא: (ט) **תָּמוּת.** וְעַיֵּן בְּחַיֵּי אָדָם (שם) שֶׁכָּתַב

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״י), וְכֵן מַשְׁמַע בִּתְרוּמַת הַדֶּשֶׁן בְּסִימָן רס״ה: (מד) שַׁ״דְּ (יו״ד סי׳ רסו סק״ק יח) וְט״ז (שם ס״ק יא) וּפ״ח (שם ס״ק יח) וַעֲטֶרֶת זָהָב (לבוש שם ס״ד) וּפִתְחֵי תְּשׁוּבָה (שם ס״ק טז) בְּשֵׁם נוֹדָע בִּיהוּדָה (מהדו״ת או״ח סי׳ כב) וְתִפְאֶרֶת צְבִי (סי׳ ז), עַיֵּן שָׁם, וְכֵן מַשְׁמַע בְּבֹאוּר הַגְּרִ״א שָׁם (ס״ק כה): (מה) פִּתְחֵי תְּשׁוּבָה בְּיוֹרֶה דֵּעָה (סי׳ רסו סק״ו) בְּשֵׁם הַגְּאוֹן מהר״ר יוֹנָתָן (על הרמב״ם יו״ט פ״ד ה״ד) וּבְסֵפֶר עִקְּרֵי דִינִים (או״ח סי׳ יד סי״ו) בְּשֵׁם שִׁיּוּרֵי בְּרָכָה (יו״ד שם סק״כ), אֲבָל בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן אוֹסְרִים: (מו) דְּהַפְחֵד יִצְחָק (ערך מי שלא מל, עי״ש) מֵקֵל גַּם בָּזֶה, וְכֵן מְצַדֵּד הַגְּאוֹן רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר בְּחִידּוּשָׁיו (כאן ד״ה אדם): (מז) עַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק״ז) בְּשֵׁם הַשְּׁבוּת יַעֲקֹב (ח״ג סי׳ כה): (מח) תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן שָׁם, וְכֵן כָּתַב הַתּוֹסָפָת שַׁבָּת (ס״ק כג):

א (ס) (א) אֵין מְיַלְּדִין אֶת הַבְּהֵמָה בְּשַׁבָּת. (ב) מִשּׁוּם דְּגָזְרוּ עַל הַמְיַלֵּד בְּשַׁבָּת שֶׁמָּא יִטֹּל סַכִּין בְּיָדוֹ וְיַחְתֹּךְ (ג) אוֹתָהּ. (ד) וְהָנֵי מִלֵּי בִּגְמַר מַכָּה דְּלֵיכָּא אֶלָּא מִשּׁוּם תַּעֲנוּג, אֲבָל בִּתְחִלַּת מַכָּה דְּאִיכָּא צַעֲרָא שָׁרֵי: (ג) (ה) יָכוֹל לַהֲרִיצָהּ בְּחָצֵר (ו) כְּדֵי שֶׁתִּיגַע וְתִתְרַפֵּא. (ד) (ז) יָכוֹל לְהַעֲמִידָהּ בְּמַיִם כְּדֵי (ג) שֶׁתִּצְטַנֵּן. (ח) וְאִם הוּא סָפֵק שֶׁאִם לֹא יַקִּיזוּ לָהּ דָּם (ט) תָּמוּת מֻתָּר לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְהַקִּיזָהּ:

בְּאוּר הֲלָכָה

א * **אֵין מְיַלְּדִין וְכוּ׳. וְאִם הִיא מְבֻקֶּרֶת וְיֵשׁ לַחֹשׁ שֶׁמָּא תָּמוּת הַבְּהֵמָה, מִסְתַּפֵּק הַפְּרִי מִגְדִּים** (א״א סק״ב), **עַיֵּן שָׁם. וְעַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי בְּוַדַּאי יֵשׁ לְהָקֵל:**

ד * **[ו]אִם הוּא סָפֵק וְכוּ׳.** הִנֵּה מִקּוֹר הַדָּבָר הַזֶּה נוֹבֵעַ מִסּוּגְיָא דְּפִסְחִים דַּף י״א (ע״א) לְעִנְיַן לְהַקִּיז דָּם בְּכוֹר בְּמָקוֹם שֶׁאֵין עוֹשֶׂה בּוֹ מוּם, דִּלְרַבִּי יְהוּדָה אָסוּר מִשּׁוּם דְּאָמְרִינַן מִתּוֹךְ שֶׁאָדָם בָּהוּל עַל מָמוֹנוֹ אִי שְׁרִית לֵיהּ בְּמָקוֹם שֶׁאֵין עוֹשֶׂה בּוֹ מוּם אָתֵי לְמֶעְבַּד בְּמָקוֹם שֶׁעוֹשֶׂה בּוֹ מוּם, וּלְרַבָּנָן מֻתָּר לְהַקִּיז בְּמָקוֹם שֶׁאֵין עוֹשֶׂה בּוֹ מוּם מִשּׁוּם דְּאִי לֹא שְׁרִית לֵיהּ כָּל שֶׁכֵּן דְּאָתֵי לְמֶעְבַּד, וְנֵאֱזַר זֹאת רַשַׁ״י (שם ע״ב ד״ה כ״ש) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ; כָּל שֶׁכֵּן הוֹאִיל וּבָהוּל הוּא אִי לֹא שְׁרִית לֵיהּ בְּמָקוֹם שֶׁאֵין עוֹשֶׂה בּוֹ מוּם עוֹבֵר עַל דְּבָרֶיךָ וְעוֹשֶׂה וְשׁוּב אֵינוֹ נִזְהָר בֵּין מָקוֹם מוּם לְשֶׁלֹּא בְּמָקוֹם מוּם דְּסָבַר שֶׁהַכֹּל שָׁוֶה, עַד כָּאן תֹּכֶן הַסּוּגְיָא. וְעַל פִּי זֶה כָּתַב הַמְרַדְכִּי בְּפֶרֶק בְּמֶה בְּהֵמָה (פ״ה סי׳ שמ) דְּמֻתָּר לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְהַקִּיז דָּם לִבְהֵמָה בְּאֹפֶן שֶׁאִם לֹא יַקִּיז לָהּ דָּם תָּמוּת, מִשּׁוּם דְּאִי נִגְזַר עָלֶיהָ גְּזֵרָה דַּאֲמִירָה לְאֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁבּוּת אָתֵי לְהַקִּיז בְּעַצְמוֹ מִשּׁוּם דְּאָדָם בָּהוּל עַל מָמוֹנוֹ וְאִי אֶפְשָׁר שֶׁיַּעֲמֹד עַצְמוֹ מִלְּהַקִּיז דָּם, וְשׁוּב אֵינוֹ מַבְחִין בֵּין אִסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא לְאִסּוּר דְּרַבָּנָן, וְהַיְינוּ כְּרַבָּנָן וְלֹא כְּרַבִּי יְהוּדָה מִשּׁוּם דְּיָחִיד וְרַבִּים הֲלָכָה כְּרַבִּים, וְכֵן פְּסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ בְּלִי שׁוּם חוֹלֶק עַל זֶה. **אָמְנָם** מִדִּבְרֵי הַתּוֹסָפוֹת בְּפֶרֶק ג׳ דְּשַׁבָּת דַּף (מ״ג) [מ״ד] עַמּוּד א׳ (ד״ה מתוך) מוּכָח דְּלֹא סָבִירָא לְהוּ כְּדַעַת הַמְרַדְכִּי וְהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ דְּזֶה לְשׁוֹנָם, מִתּוֹךְ שֶׁאָדָם בָּהוּל וְכוּ׳ אַף עַל גַּב דְּגַבֵּי מָמוֹן אָמְרִינַן (קי״ז) אֵיפְכָּא אִי שְׁרִית לֵיהּ אָתֵי לְכַבּוּיֵי, הַיְינוּ מִשּׁוּם שֶׁאֵין אָדָם מְצַטַּעֵר עַל מָמוֹנוֹ כְּמוֹ עַל מָתוֹ, וְאִי שְׁרִית לֵיהּ מִתּוֹךְ שֶׁהוּא טָרוּד לְהַצִּיל יִשְׁכַּח שֶׁהַיּוֹם שַׁבָּת וְיָבֹא לְכַבּוֹת בְּשׁוֹגֵג, אֲבָל עַל מֵתוֹ מְצַטַּעֵר בְּיוֹתֵר וְאִי לֹא שְׁרִית לֵיהּ אָתֵי לְכַבּוּיֵי בְּמֵזִיד. הֲרֵי שָׁמַעְנוּ מִפֹּרֶשׁ מִדִּבְרֵיהֶם דְּגַבֵּי מָמוֹן לֹא אָמְרִינַן הַאי סְבָרָא דְּאִי לֹא שְׁרִית לֵיהּ אָתֵי לַעֲבֹר בְּמֵזִיד, אֶלָּא אַדְּרַבָּה אָמְרִינַן מִתּוֹךְ שֶׁהוּא בָּהוּל צָרִיךְ לִגְדֹּר עָלָיו כְּדֵי שֶׁלֹּא יַעֲבֹר בְּשׁוֹגֵג וְהַיְינוּ כְּדַעַת רַבִּי יְהוּדָה בְּנַ״ל, וְכֵן כָּתְבוּ הָרַמְבַּ״ן (מד. ד״ה הא) וְהָרַשְׁבָּ״א בְּשַׁבָּת מ״ג (ע״ב ד״ה כבר) בְּסוּגְיָא זוֹ, וְכֵן כָּתְבוּ הָרַ״ן (כ: ד״ה אמר) וְהָרִיטְבָּ״א (מג: ד״ה דכו״ע טלטול). **אָמְנָם** בָּאֱמֶת תְּמוּהַּ מְאֹד עַל כָּל הָרִאשׁוֹנִים דְּאִיךְ נֶעְלַם מֵהֶם סוּגְיָא דְּפִסְחִים דִּלְרַבָּנָן אַף בְּמָמוֹן אָמְרִינַן מִתּוֹךְ שֶׁהוּא בָּהוּל עַל מָמוֹנוֹ אִי לֹא שְׁרִית לֵיהּ אָתֵי לַעֲבֹר בְּמֵזִיד כַּנַּ״ל, וְקַיְימָא לַן יָחִיד וְרַבִּים הֲלָכָה כְּרַבִּים, וְאִפְשָׁר לוֹמַר דְּסְבִירָא לְהוּ דְּאַף

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah